

hondo-hondotik

Nathalie Pelage

(Zutik-eko kidea)

AHT eta logika ekonomiko-politikoa

Herrialde aberatsetako ekonomiak krisi latza pasatzen ari dira, eta horrek agerian utzi du enpresetako buruek eta haien aholkulari politikoez ez dutela oso garbi eta demokratikoki jokatzeko: hainbat milioitako kalte-ordainak eman dizkiete enpresak porrotera eraman eta milaka pertsona kalean utzi dituzten exekutiboei; enpresa horiek, diru laguntzak eta zerga arintzeak izanagatik, diru publikoarekin birkapitalizatu dituzte; langabezia sari ezin kaskarragoak eman dizkiete langileei, aurretik bihurrikatu arte soldata neurritsuak eta malgutasuna eskatu ondoren... Eta, azkenik, produkzio plantak beste lurralde batzuetara eraman dituzte, han eskulana are gehiago ustia daitekeelako, diru laguntzak erakargarriagoak direlako eta zergak txiki-txikiak direlako. Atzo, Espainiako Estatuak, Europako kide berria; bihar, Europa handiko kide berriak. Inbertsio ziklo bakoitzak honako aukerak ematen dizkie multinazionalak: oso kostu txikiak lan egitea, lekuan lekuko agintariekin adiskidantzazko harreman sareak izatea eta herri altxorretik xurgatzea. Horregatik da hain garrantzitsua botereguneetan egiten duten presio lana: parlamentuetan, unibertsitateetan, merkataritzan ganberetan, industria ganberetan eta komunikabideetan, lehia librearen alde egiten dute, horri esker egiten baitituzte tratuak.

Oraindik oraingo historia inbertsio politika «estrategikoz» josia dago, eta hainbatek hots bakarrez laudatu dituzte: administrazioek, enpresaburu taldeek, korporazioek, telebistako artikulak eta programek...

Bazterturik periferian geratzeko mehatxu beldurgarriaren pean, diru publikotik kopuru itzelak hartzen dituzte, baina frogatzeko dago gizartearen onurarako den eta ekonomi aldetik premiazkoa den. Zenbait

Alvaro Amann eta Alfonso Alonso, Gasteizko trenbide proiektua begiratzen.

egitasmo abian nola jartzen diren ikusi besterik ezin dute egin herritarrek, ezer egiteko modurik gabe, bazterturik, baina, askotan, herritarrek sufritzen dituzte aurrena egitasmo horien ondorio eta eragozpenak.

Jokabide politiko-ekonomiko horien erakusgarri da AHTren egitasmoa. Energia eta trenbide sektoreko multinazional talde batek sortu zuen, 80ko hamarkadan, eta, presio lan handia egin ondoren, Europako Batasunak ere defendatu egin zuen abiadura handiko trenen sarea. Tren horren ibilaldi zati bakoitzak «ezinbesteko» bihurtzen zuen hurrengo zatia. Era berean, trenak elektrizitate ugari erabiliko zuenez, ezinbestekoa zen energia iturri gehiago aurkitzea ere, eta horregatik ziren «estrategikoa» zenbait zentral termiko.

Logika ekonomiko horiek beharrezkoa dute diru publikoa interes pribatuarentzako erabiltzea eta, era berean, agintekeriaren jokatzea. Herritar kaltetuak gero eta gehiago mobilizatzen direla ikusirik, administrazio

publikoak protesta geldiarazi beharra dauka. AHTri dagokionez, pauso guztiak ezkutu ematen dituzte; informazioa itxuraldatutik zabaltzen dute; jakinaren gainean egon nahi duten jendeari eta taldeei trabak jartzen dizkiete. Azken erakusgarria, hauex: zundaketa geoteknikoak egiten hasi ziren, jabeei eta udalei ezertxo ere esan gabe. Legez kontra nabarmen jokatzeko batere erreparorik ez dute bestetan hain zorrotz jokatzeko duten horiek.

Gogoan hartzekoa da egitasmoari eta ekarriko omen dituen onurei buruzko desinformazioa ere. Zenbait komunikabidek, proiektuaz ezer gutxi dakitela, behin eta berriro errepikatzen dituzte egitasmoaren arduradunek esaniko egia erdiak eta gezur biribilak. Denon amnesiaren alde egiten dute, baina egitasmoa burutan ateratzen denean ez da izango orain dioten bezain onuragarria. Somporteko tunela inauguratu zen egunean —desitxuratu dituen haranak suspertzeko «ezinbestekoa» omen zen ho-

ri—, arduradunek berek aitortu zuten tunelak ez duela ekarri garai baten agindu zuten oparotasuna. Batzuen ustez, promesak sinesten dituztenentzat bakarrik dira bete beharrekoak...

Polizia da AHTrako eta antzeko garapen politiketarako beste tresna bat, aurka daudenak arriskutsutzat jotzeko balio baitu; Euskal Herriaren egoera politikoak, gainera, lagundu egiten du bestelako bideen aldekoak estigmatizatzen. Politikari batzuek AHTren aurkakoei zer esan dieten kontuan harturik, ezagun du nahiago dutela iraindu, argudiatuz eztabaidatu baino.

Hainbat egitasmotan ari dira interesen pribatuen aldeko inposatze makineria hori erabiltzen: AHT, Zornotzako zentrala, superportua, autobioiak... Horiek guztiak, pixkanaka-pixkanaka, garraio plataforma itzela bihurtzen ari dira gure lurraldea, gure gune naturalak suntsitzen dituzte, Euskal Herriko baserri aldeak deuseztatzen dituzte, hirietako arazoak hiri periferiara zabaltzen dituzte, gure etorkizuna kolokan jartzen dute eta, seguruenik, egoera penagarria utziko digute Euskal Herrian garraioaren ziklo ekonomikoa bukatzen denerako.

Ibarretxe jauna bere proposamenaren alde egiten ari da euskal herriak bere etorkizuna erabaki dezan eta herritarren nahia errespetatzen, baina, era berean, ukatu egiten die herritarrei beren etorkizunaz eztabaidatu eta erabakitze aukera, eta, hala, pauso geldiezinak ematen ari da etorkizuna txarra eta eramanezina izan dadin.

Horregatik, *AHT gelditu* esatea betebeharr demokratikoa da: euskal erakundeek oraingo kudeatzaileak nora doazen jakin behar dugu, eta gure hitza ezin da izan lehengo berean segitzeko tramite hutsa.

Erredakzioan itzulia

Tontxu Campos

(Bizkaiko Ekonomi Sustapeneko Diputatua. Ekonomi eta Enpresa Zientzietan Doktorea)

Itsas sektorea EAEn

Orain gutxi Itsas Sektoreak Euskal Autonomia Erkidegoan duen eragin ekonomikoari buruzko ikerlana argitaratu dugu. Nire ustez, bertan agertzen diren datuak hain dira esanguratsuak gure ekonomiaren orain eta etorkizunarako, ezen horien inguruko gogoeta egitea ezinbestekoa baita. Ikerlan hori Euskal Herriko Unibertsitateak egin du, Mari Carmen Garmendia irakaslearen koordinaziopean. Hasiera-hasieratik, itsas sektoreak Euskal Herrian duen garrantzi handia islatzen duten zifrak ematen zaizkigu: itsas sektorearen ekonomi eragin zuzena 1.000 milioi euro ingurukoa da, 7.464 pertsonari enplegua emanez eta Barne Produktu Gordinareneko %2,4 osatuz. Guztizko eragina 2.200 milioi

euro ingurukoa da, alegia, BPGaren %5,46. Baina, kontuz, sektoreak errentan duen zuzeneko eragina ia 500 milioi eurokoa da. Itsas sektorean 7.500 pertsona aritzen dira zuzenean, eta hauei zeharka aritzen diren beste 25.000 langileak gehitzen badizkiegu, guztira 33.000 lanpostu sortzen dira, Euskadin lanean ari diren pertsonen %4. Hortaz, ikerlan honek oso garbi uzten du gure itsas sektorearen garrantzia. Ikerlana bere osotasunean ikusi nahi izanez gero, gure web orrian aurkituko duzue: www.sustapena.bizkaia.net.

Bizkaia da itsas sektoreak eragin gehien duen Lurralde Historikoa. Horrela, Lurralde Historikoan duen zuzeneko eragina 782 milioi eurokoa da (EAEk guztira duenaren

%79,7) eta Bizkaiko BPGaren %3,93 osatzen du. Ikerlan honen arabera, sektoreak Bizkaian duen zuzeneko eragina 1.443 milioi eurokoa da, Euskadik guztira duenaren %65,9 eta BPGaren %7,3. Bizkaiko errentan duen zuzeneko eragina 163 milioi eurokoa da. Ia 6.000 pertsona aritzen dira zuzenean eta beste 12.000 zeharka; honela, Bizkaian sektore honetan guztira lan egiten dutenak 18.000 dira. Ekoizpenean duen eragina guztira honela banatzen da lurraldeka: 1.443 milioi euro Bizkaian, 558 Gipuzkoan eta 215 Araban. Sortzen duen guztizko enplegua lurraldeka honela banatuko litzateke: Bizkaian 17.938 pertsonarentzat sortzen du lana, Gipuzkoan 10.370 pertsonarentzat eta Araban 4.756 pertso-

narentzat. Baina ez ditut datu gehiegi eman nahi, eta, beraz, azken datu batzuk aurkeztuz amaituko dut. Gogorarazi nahi nuke, ikerlan honen arabera, itsas sektoreak Euskal Autonomia Erkidegoan lehen sektoreko BPGaren %36 osatzen duela, industri sektorearen %8,43, zerbitzu sektorearen %4,26 eta eraikuntza sektorearen %3,06. Ekoizpenarekin erlazioanaturako eragin gehienak Ezkerraldean, Bilbon, Donostialdean eta Bizkaia Kostan antzematen dira. Ezkerraldean ekoizpenean eragin ia %30 dagoela nabarmendu behar da, eta guztizko enpleguaren %16,8. Nire ustez, ekarpen honek guztiak argi eta garbi uzten du itsas sektorea Euskal Herriko ekonomian oso garrantzitsua dela.